

FAMÍLIA GUERRA

MATERIAL D'ARXIU

PERE NOGUERA EXPOSICIÓ 4.12.24 – 28.02.25

EXPOSICIÓ

Pere Noguera. Família Guerra. Material d'arxiu.

Del 4 de desembre de 2024 al 28 de febrer de 2025

Sala d'exposicions

Horaris: de dimarts a divendres, de 10.00 h a 14.00 h i de 16.00 h a 21.00 h;
dissabte i diumenge, de 16.00 h a 21.00 h

Entrada gratuïta

Com a tancament de l'any del Centenari del cinema amateur a Catalunya, la Filmoteca presenta *Família Guerra. Material d'arxiu* de l'artista Pere Noguera (La Bisbal d'Empordà, 1941).

La proposta neix d'una vídeo-instal·lació realitzada a partir d'un arxiu fílmic d'origen centreeuropeu que l'artista va trobar. A les mateixes bobines s'hi van localitzar, indistintament, filmacions d'escenes domèstiques d'estiu i d'altres que capturen escenes de la Segona Guerra Mundial.

Pere Noguera, artista pioner en l'ús de l'arxiu com a *ready-made*, confronta aquestes imatges de família i de guerra dotant-les d'una nova significació.

Tanmateix, l'artista ens proposa un grup d'obres creades a partir d'arxius fotogràfics i fílmics. Peces a partir de materials ja existents que ens proporcionen noves mirades i lectures a uns objectes que han deixat de tenir una significació per a passar a disposar de nova càrrega simbòlica.

Aquesta exposició, produïda per la FilmoTeca de Catalunya, és la primera d'un seguit d'exposicions dedicades a l'obra de Pere Noguera en diferents espais de Catalunya: Bòlit, Centre d'Art Contemporani (Girona); Terracotta, Museu de Ceràmica (la Bisbal d'Empordà) i Can Mario, Museu d'Escultura Contemporània de la Fundació Vila Casas (Palafrugell).

Artista: Pere Noguera

Direcció FilmoTeca de Catalunya: Pablo La Parra Pérez

Cap de programes públics: Marina Vinyes Albes

Coordinació de l'exposició: Núria Expósito, Esther Vilà

Suport a la coordinació de l'exposició: Ramon Romero

Arxiu i documentació (Arxiu Pere Noguera): Isabel Mas Cornellà

Audiovisuals: Adolf Alcanyiz

Disseny gràfic: Oficina de disseny

Producció i muntatge: Grop Exposicions i Museografia

Il·luminació: ILM

Traducció, revisió i correcció lingüístiques: TYS

Agraïments: Galeria Bombon Projects; Ingrid Guardiola; Manel Guerrero.

Terracotta Museu de Ceràmica
de la Bisbal d'Empordà
MNACTEC

AJUNTAMENT DE
LA BISBAL D'EMPORDÀ

Programa d'activitats

Sessió inaugural

Dimecres 4 de desembre 2024 19.00 h

Sala Laya

Projecció de: *Fer suc al laberint de Pere Noguera. Lligams insospitats. Pere Noguera i Carles Hac Mor.* ADOLF ALCAÑIZ, ESTER XARGAY, 2009. Catalunya. VC.23'

Presentació a càrrec de Pablo La Parra Pérez. Amb la presència de Pere Noguera.

Fotogrames en moviment

Dimarts 10 de desembre 2024 18.00 h

A càrrec de Carles Guerra.

Visita comentada a l'exposició

Dimecres 18 de desembre 2024 19.00 h

Sala d'exposicions

A càrrec d'Enrique Fibla, co-comissari del Centenari de Cinema Amateur a Catalunya.

Visita comentada a l'exposició

Dijous 16 de gener 2025 19.00 h

Sala d'exposicions

A càrrec de Pilar Parcerisas.

Taller d'escriptura

Dissabte 25 de gener 2025 11.00 h

Biblioteca del cinema i Sala d'exposicions

Construcció d'un relat a partir de les peces *Fotogrames en moviment* de Pere Noguera.

A càrrec de l'equip d'Educació i Mediació de la Filmoteca de Catalunya.

Sessió de lectura

Dijous 13 de febrer 2025 19.00 h

Biblioteca del cinema

Aproximació a l'obra de Pere Noguera a través dels textos crítics publicats en diversos catàlegs.

A càrrec de Júlia Pérez.

Sessió de cloenda. Espai de debat

Dijous 27 de febrer 2025 19.00 h

Sala Laya

Conversa en què s'abordarà el procés de treball amb material d'arxiu, en la formalització d'una exposició – *Pere Noguera. Família Guerra. Material d'arxiu* i d'un llibre d'artista – *Atles. Pere Noguera*.

Amb la presència de Pere Noguera, Adolf Alcanyiz i Manel Guerrero.

Sessió conduïda per Ingrid Guardiola, directora del Bòlit Centre d'Art Contemporani.

Properes mostres de Pere Noguera

Museu en acció

Inici: 30 de març de 2025

Terracotta Museu de Ceràmica de la Bisbal d'Empordà.

Pere Noguera. Accions, empremtes, imatges i derives

Del 6 de juny al 28 de setembre de 2025

Espai Bòlit_La Rambla

Espai Bòlit_Sant Nicolau

CC La Mercè, Girona

Exposició a Can Mario, Museu de la Escultura contemporània de la Fundació Vila Casas (Palafrugell).

Dates a confirmar.

Atles. Pere Noguera

Llibre d'artista

Publicació: juliol 2025

“Res no mor completament,
en l'espera de ser llegit un dia
per a un altre ús”.

Pere Noguera

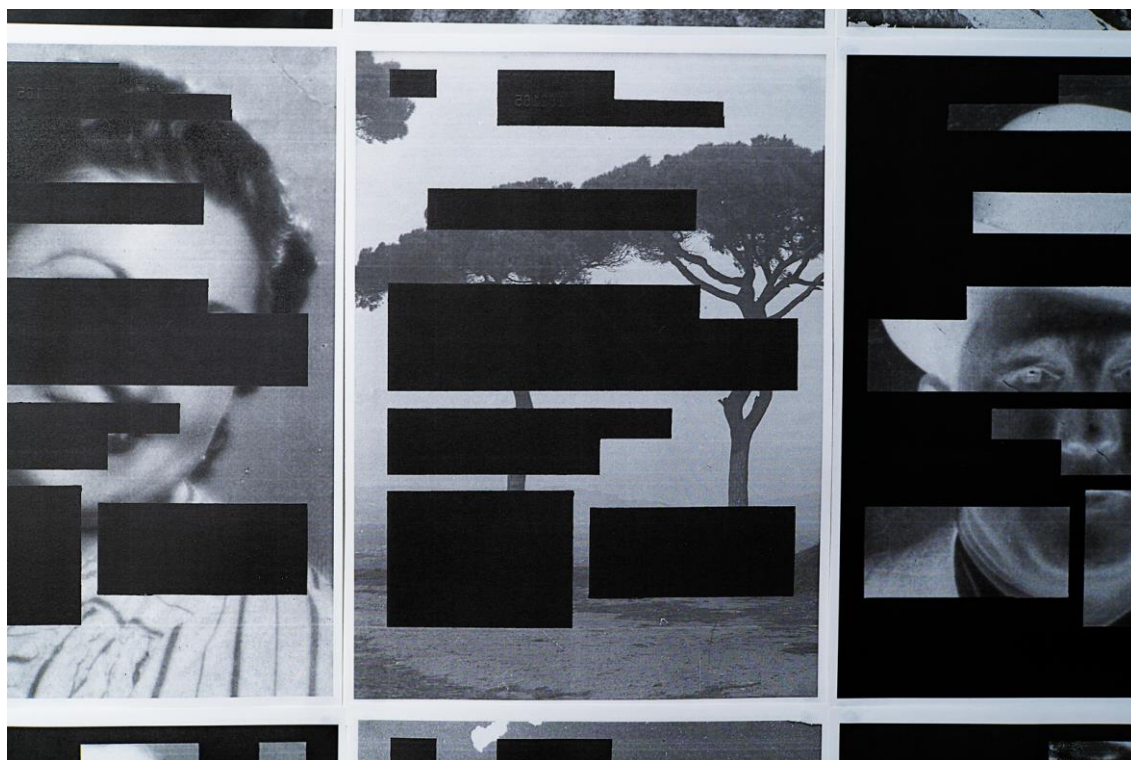

Fotografia: Pere Garcia Leyes. Casa-taller de Pere Noguera. Raquel Garcia Ulldemolins i Pere Noguera jugant a tocar el piano. A Primer terme Zoòtrop construït per Albert Roldós per a l'exposició JOCS I JOGUINES (Castell Palau de la Bisbal d'Empordà, estiu 1973). Peça conservada al fons del Museu del Joguet de Catalunya (Figueres).

Les obres que apareixen en aquesta exposició parteixen de dos fons d'arxiu propis de l'artista Pere Noguera: el fons "Encants, Barcelona" i el fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà".

El fons "Encants, Barcelona" es constituïa de fotografies i clixés dels anys quaranta, cinquanta i seixanta. Aquest material era un exponent clar de la tradició acumulada a l'hora d'entendre la fotografia i el seu procés, basada en una concepció del retrat, contaminada per la ideologia i estètica del franquisme. Noguera revisa l'arxiu fotogràfic, ja en un estat deteriorat, i li atorga una mirada nova a través dels nous procediments digitals que la posen en moviment. Re-actualitza la mirada històrica.

Al fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà", adquirit a la ciutat empordanesa, al drapaire que habitualment el proveïa d'objectes en desús, Noguera hi localitza un conjunt de bobines de 16 mm procedents d'una família holandesa. Part de les bobines eren filmacions amateurs d'escenes familiars dels anys trenta i quaranta. Unes altres eren material professional editat de la Segona Guerra Mundial.

Detall de la peça Paper carbó de Pere Noguera. Fotografia: Arxiu Pere Noguera.

Obres de l'exposició

MIG COS, 2024

Transparència de 270 retrats d'estudi a partir de material d'arxiu de Pere Noguera. Instal·lació creada amb motiu d'aquesta exposició.

Quan dues persones, dos rastres i dues identitats ocupen el lloc que n'hauria d'ocupar una de sola, el sistema embogeix.

Carles Guerra. Full de sala de l'exposició "Pere Noguera. Arxiu-elements classificats" a la galeria Palmadotze (Santa Margarida i els Monjos, 2022).

Instal·lació per a la FilmoTeca de Catalunya. Transparència de 270 retrats d'estudi a partir de material d'arxiu de Pere Noguera. Fotografia: Arxiu Pere Noguera

FAMÍLIA GUERRA, 2007

Vídeo, 1h 49m. Mut

Vídeo *loop* exhibit a la exposició "Pere Noguera. Històries d'arxiu", a la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona l'any 2011.

La vídeo instal·lació, creada a partir del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà" és un clar exemple d'obra *found footage*.

Les filmacions amateurs, domèstiques, amb un contingut idíl·lic d'una família centreeuropea benestant, amb imatges d'alegria es confronten amb unes de caràcter més professional i amb un contingut bèl·lic. A través del dispositiu -una projecció en doble pantalla- l'alegria i l'atrocitat es juxtaposen.

L'ús del muntatge –igual que a les obres "Postals Família Guerra" o "El títol és el so"- intervé en el ritme, fa pauses o repeticions, com un "cop de cor" davant del que veiem.

La peça ens convida a reflexionar sobre la memòria individual i col·lectiva.

EL TÍTOL ÉS EL SO, 1996

Vídeo. 40 min. Mut

Obra exhibida a l'exposició: "Pere Noguera. Llacs, illes, pedrals i morts" al Palau de la Virreina de Barcelona l'any 1996.

La primera obra fílmica en què es va utilitzar parts de les pel·lícules de la Segona Guerra Mundial procedents del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà".

Al contingut documental s'hi afegeixen els subtítols incorporats expressament per l'artista. En aquests, se'ns informa que el so és el títol. Molts dels fotogrames mostren com les bombes cauen com una pluja atroç.

Un altre subtítol interpel·la poèticament i bruscamment l'espectador: 'Tot objecte/allò que és repetit ocupa un espai únic' (Pere Noguera).

FOTOGAMES EN MOVIMENT, 2004-2007

Vídeos. Durades diverses. Muts

Treballs exhibits en dues exposicions: "Pere Noguera. Arxiu, 1974-2004. Fotogrames en acció" a la galeria Metropolitana de Barcelona (2004) i "Pere Noguera. Històries d'arxiu" a la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona (2011).

Obres a partir del material dels fons "Encants, Barcelona" i "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà".

Sèrie en què cadascuna de les peces és un recorregut invisible de la mirada sobre la imatge fotogràfica. S'ha fixat un moviment a través d'un dibuix assistit per ordinador. El Fotograma en moviment eixampla el llenguatge fotogràfic.

A partir dels 2000, quan les eines tecnològiques s'anivellen a ús domèstic, Noguera canvia la fotocopiadora per l'escàner. Les fotografies ja no s'observen a ull nu, sinó que s'estableix una nova lectura que possibilita el fet fílmic, una sola fotografia en moviment esdevé un potenciador de relats.

Model i artista, 2004 (3 min 50 s) Flor de cirerer, 2006 (6 min)

Clinica, 2007 (10 min 37 s)

Fabricació mecànica. Indústria motos Ossa, 2007 (11 min 2 s)

Família "prueba sin retoque", 2007 (4 min 15 s)

Llibre i flor, 2007 (2 min 40 s)

Salut i medecina (INP i RFF), 2007 (5 min 37 s)

Trofeus, 2007 (3 min 28 s)

MARBRE DE TAULA, 2004

Fotografia collage amb trossos de marbre. 114 x 153 x 2 cm.

Obra exhibida a l'exposició "Pere Noguera. Històries d'Arxiu" a la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona l'any 2011.

Peça icònica en la trajectòria de l'artista. Retrat familiar de gran format que prové del fons "Encants, Barcelona".

Noguera va identificar la família retratada a partir del reconeixement de les figures escultòriques que apareixen al fons de la imatge. L'artista reforça l'anonimat del grup familiar anul·lant-ne els rostres amb peces de marbre, sense ser treballades, i deixant al descobert només els rostres escultòrics.

Un joc d'intercanvi de naturaleses, de presències i interferències entre el grup familiar i el grup escultòric.

La fotografia ha estat usada com a material creatiu en tota la trajectòria de Noguera, en accions, en treballs en què es vincula objecte i imatge, així com en nombroses instal·lacions.

Marbre de taula, 2004. Fotografia collage amb trossos de marbre. Fotografia: Arxiu Pere Noguera

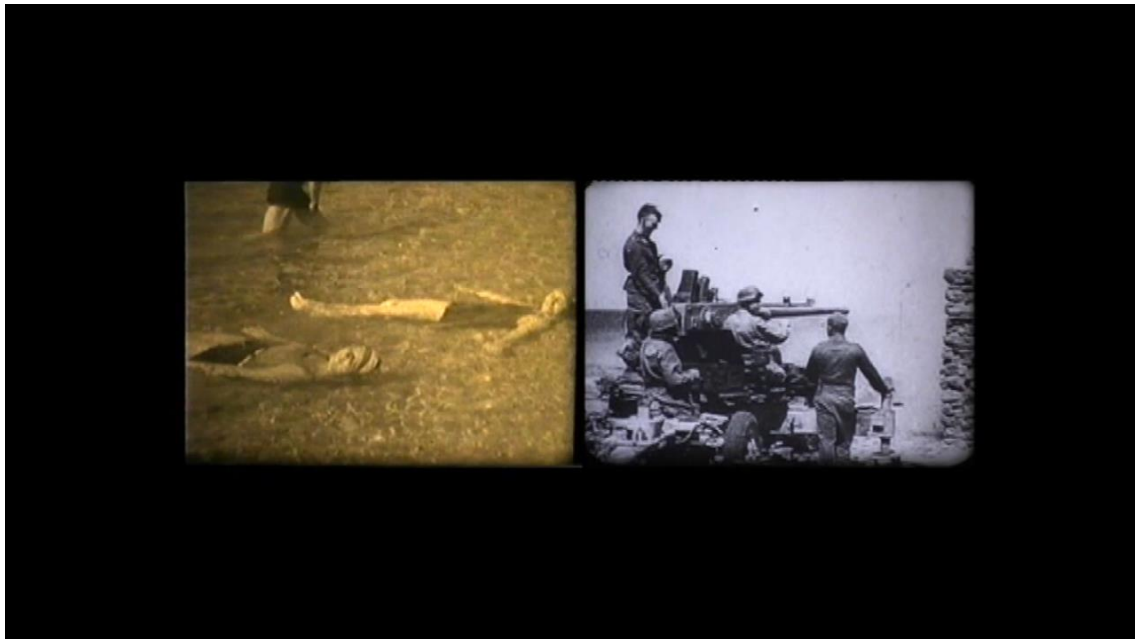
POSTALS FAMÍLIA GUERRA, 1989 - 2022

Fotocòpies i papers rovell. 1,48 m x 7,31 m.

Obra exhibida per primera vegada a la galeria Palmadotze, a Santa Margarida i els Monjos, l'any 2022.

Creada a partir del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà", la peça fa al·lusió a les fotografies de rodatge en forma de lobby cards que servien de reclam als passadissos dels cinemes. Noguera situa rítmicament uns papers amb oxidació -que ocupen l'espai de dos lobby cars-, així altera la lectura uniforme de la narració fílmica. El ferro en contacte amb l'aigua és un element corrosiu com ho poden ser actes que cometem els humans, com una guerra.

Noguera al llarg de la seva trajectòria ha explorat les diverses narratives relacionades amb la idea de la reproducció, la seqüencialitat a través de la imatge, la fotografia i la fotocòpia.

Imatges de l'obra "Postals Família Guerra" de Pere Noguera. Fotografia: Arxiu Pere Noguera.

PAPER CARBÓ, 2012

Instal·lació: vídeo i 112 fotocòpies en paper carbó. 230 x 300 cm.

Obra creada expressament per a l'espai Art i Memòria del Museu Memorial de l'Exili (MUME) de la Jonquera l'any 2012. La instal·lació és una variació del projecte "Sèrie Arxiu – Família Guerra", presentada l'any 2011 a la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona.

Obra procedent del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà".

En aquesta relectura, 112 còpies empaperen la paret i envolten una pantalla que conté un film. Les imatges en paper corresponen a uns clixés fotogràfics del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà". Als rostres fantasmals s'hi afegeix la subtilesa d'un material fràgil com és la fotocòpia en paper. En el monitor es veu la peça fílmica "Família Guerra" però en aquest cas un gran rectangle negre ens oculta part de la informació.

ARRAMBADORS, 2010

Fotocòpies de clixés amb efecte mirall. 109 x 190 x 1 cm

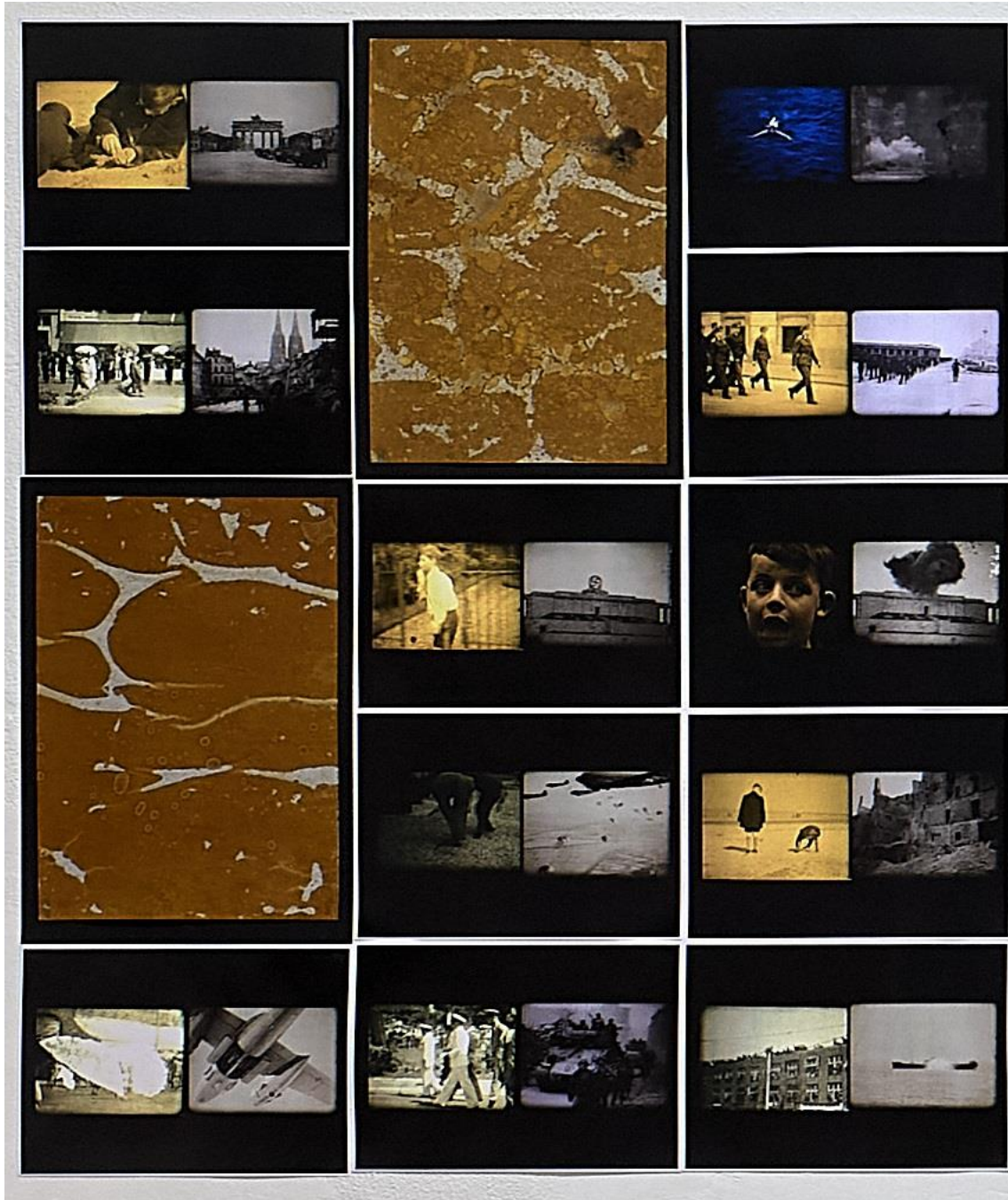
2 fotografies originals positius. 9 x 12 cm

Peça exhibida per primera vegada a la exposició "Pere Noguera. Històries d'arxiu", a la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona l'any 2011.

Tot el material prové del fons "Família Guerra, la Bisbal d'Empordà".

Instal·lació que es compon de dues imatges i d'un doble arrambador.

L'arrambador es converteix en un element domèstic que es compon d'un mosaic d'una imatge repetida. L'estampa es redobla en vertical i horitzontal per crear un efecte calidoscòpic o emmirallat.

Imatges de l'obra Postals Família Guerra de Pere Noguera. Fotografia: Arxiu Pere Noguera.